

ПРАКТИЧНА РОБОТА

Логічно пов'яжіть наявний **ресурс** із **реальними діями**, які сприяють сталому розвитку громади.

Наприклад:

Виявлено **рекреаційний потенціал громади** (наявність річки, лісів, історичних пам'яток, природних ландшафтів)

Обрано пріоритет:

Розвиток туризму та рекреаційної інфраструктури

Стратегічна ціль:

Створення конкурентоспроможного туристичного продукту громади до 2030 року

Операційні цілі:

1. Розробити бренд громади як туристичного напрямку

Провести маркетингове дослідження

Розробити логотип, слоган, візуальний стиль

Створити туристичний вебсайт та сторінки в соцмережах

2. Покращити туристичну інфраструктуру

Облаштувати зони відпочинку біля водойм

Встановити інформаційні стенди, навігацію, веломаршрути

Підтримати розвиток садиб зеленого туризму

3. Підвищити рівень сервісу та залучити місцеве населення

Провести тренінги для власників садиб, гідів, рестораторів

Створити туристично-інформаційний центр

Запровадити систему міні-грантів для туризм-ініціатив

4. Проводити щорічні туристичні події

Організувати фестивалі, ярмарки, спортивні заходи

Розробити календар подій громади

Залучити партнерів та спонсорів

Стратегічна матриця розвитку громади

Ресурс	Пріоритет	Стратегічна ціль	Операційні цілі	Очікувані результати
Природні та культурні рекреаційні об'єкти	Розвиток туризму та рекреаційної інфраструктури	Створити конкурентоспроможний туристичний продукт громади до 2030 року Рекреаційний круглорічний	1. Розробити бренд громади як туристичного напрямку 2. Покращити туристичну інфраструктуру 3. Підвищити рівень сервісу та залучити місцеве населення 4. Організувати щорічні туристичні події	- Зростання кількості туристів - Нові робочі місця - Збільшення доходів місцевого бізнесу - Підвищення впізнаваності громади

Деталізація операційних цілей

1. Розробити бренд громади

- ✓ Провести маркетингове дослідження
- ✓ Створити логотип, слоган, візуальний стиль
- ✓ Запустити туристичний сайт і соцмережі

2. Покращити інфраструктуру

- ✓ Облаштувати зони відпочинку, веломаршрути
- ✓ Встановити інформаційні стенди
- ✓ Розвивати садиби зеленого туризму

3. Підвищити рівень сервісу

- ✓ Провести навчання для гідів, власників садиб
- ✓ Створити туристично-інформаційний центр
- ✓ Запровадити міні-гранти для ініціатив

4. Організувати туристичні події

- ✓ Щорічні фестивалі, ярмарки, спортивні заходи
- ✓ Календар подій громади
- ✓ Залучення партнерів і спонсорів

Показники ефективності (KPIs)

- ✓ Кількість туристів на рік
- ✓ Кількість нових туристичних об'єктів
- ✓ Залучені інвестиції
- ✓ Кількість створених робочих місць
- ✓ Рівень задоволеності відвідувачів

Стратегічна матриця розвитку громади (аграрний ресурс в умовах війни)

Ресурс	Пріоритет	Стратегічна ціль	Операційні цілі	Очікувані результати
Земельні угіддя, фермерські господарства, аграрна інфраструктура	Забезпечення продовольчої безпеки та підтримка аграрного сектору	Зберегти та адаптувати аграрне виробництво громади до умов війни та післявоєнного відновлення	1. Захист аграрної інфраструктури 2. Підтримка фермерів і агробізнесу 3. Розвиток локальної переробки та збуту 4. Підготовка до післявоєнного відновлення	- Збереження виробництва - Зменшення втрат урожаю - Підвищення самозабезпечення громади - Створення умов для швидкого відновлення

Блоки фінансування та партнерства дозволяють громаді залучати ресурси, будувати партнерства та забезпечувати стійкість аграрного сектору навіть в умовах війни..

Блок фінансування

Джерело	Механізм	Приклади
Державні програми	Цільові субвенції, компенсації, гранти	Програма підтримки аграріїв від Мінагрополітики, обласні бюджети
Міжнародна допомога	Гранти, технічна допомога, гуманітарні пакети	FAO, USAID, GIZ, UNDP, ЄБРР
Благодійні фонди та донори	Мікрогранти, техніка, насіння, паливо	Фонд «Сильні громади», «Save Ukraine», «Razom for Ukraine»
Кооперативне фінансування	Спільні інвестиції фермерів, кредитні спілки	Аграрні кооперативи, локальні об'єднання
Приватні інвестори	Партнерські проекти, агростартапи	Агрофірми, логістичні компанії, переробні підприємства

Блок партнерства

Партнер	Роль	Приклади
Місцева влада	Координація, адміністрування, звітність	Сільські ради, військові адміністрації
Освітні заклади	Навчання, консалтинг, дослідження	Аграрні коледжі, університети, профтехучилища
Громадські організації	Адвокація, мобілізація, моніторинг	ГО «Агроексперт», «Громада дій»
Бізнес	Інвестиції, логістика, збут	Переробні заводи, трейдери, логістичні компанії
Міжнародні організації	Фінансування, технічна допомога, експертиза	FAO, UNDP, USAID, GIZ

Ось приклад **стратегічної матриці розвитку громади**, побудованої на основі ресурсу **бібліотека** — як культурного, освітнього та соціального центру громади:

Стратегічна матриця розвитку громади (ресурс: бібліотека)

Ресурс	Пріоритет	Стратегічна ціль	Операційні цілі	Очікувані результати
Бібліотека як освітній, культурний і цифровий простір	Розвиток людського капіталу та доступу до знань	Перетворити бібліотеку на сучасний багатофункціональний центр освіти, культури та цифрової грамотності	1. Модернізувати інфраструктуру бібліотеки 2. Розширити освітні та культурні послуги 3. Створити цифровий простір для громади 4. Залучити громаду до участі та співтворення	- Збільшення кількості відвідувачів - Підвищення рівня цифрової грамотності - Розширення освітніх можливостей - Зміцнення соціальної згуртованості

Операційні цілі

1. Модернізувати інфраструктуру

- ✓ Ремонт приміщення, облаштування зон для читання, навчання, дозвілля
- ✓ Обладнання комп'ютерної кімнати, Wi-Fi, мультимедійної техніки
- ✓ Доступність для людей з інвалідністю

2. Розширити освітні та культурні послуги

- ✓ Курси з медіаграмотності, історії, мов, фінансової грамотності
- ✓ Клуби читання, кінопокази, зустрічі з авторами
- ✓ Програми для дітей, молоді, пенсіонерів

3. Створити цифровий простір

- ✓ Навчання базовим ІТ-навичкам
- ✓ Доступ до онлайн-бібліотек, державних сервісів
- ✓ Платформа для дистанційного навчання

4. Залучити громаду

- ✓ Волонтерські програми
- ✓ Спільні проєкти з школами, ГО, бізнесом
- ✓ Опитування, ідеатони, конкурси

Блок фінансування

Джерело	Механізм	Приклади
Місцевий бюджет	Цільові видатки, програми розвитку	Програма «Культура громади», бюджет участі
Державні програми	Гранти, субвенції	Український культурний фонд, Мінкульт
Міжнародні донори	Гранти, технічна допомога	IREX, Goethe-Institut, USAID
Благодійні фонди	Підтримка проєктів, книжкові пожертви	Фонд «Бібліотечна країна», «Відродження»
Бізнес	Спонсорство, партнерство	Локальні книгарні, IT-компанії, банки

Блок партнерства

Партнер	Роль	Приклади
Освітні заклади	Спільні програми, навчання	Школи, ПТУ, університети
Громадські організації	Адвокація, волонтерство	ГО «Освітня платформа», «Молодь діє»
Бізнес	Технічна підтримка, ресурси	Локальні IT-компанії, книгарні
Міжнародні організації	Гранти, експертиза	IREX, British Council, UNDP
Місцева влада	Координація, інституційна підтримка	Відділ культури, освіти, цифровізації

Практична робота аудиторна
Стратегічне мислення для розвитку громади

Ресурс → Пріоритет → Операційна ціль

Мета:

Навчитися формулювати стратегічні завдання на основі аналізу ресурсів громади.

Завдання:

1. **Оберіть один реальний або умовний ресурс громади** (наприклад: бібліотека, парк, школа, ферма, молодіжний центр, водойма, історична пам'ятка)
2. **Сформулюйте пріоритет розвитку**, який базується на цьому ресурсі (наприклад: розвиток туризму, освіти, здоров'я, екології, підприємництва)
3. **Сформулюйте одну операційну ціль**, яка реалізує обраний пріоритет (конкретна дія або проєкт, який можна реалізувати протягом 6–12 місяців)

Заповніть таблицю:

Ресурс	(що є в громаді?) приміщення школи +вчителі+ майже не має дітей
Пріоритет	(що важливо розвивати?) навчально-реабілітаційний центр для військових для адаптації до мирного життя в Україні: працевлаштування
Операційна ціль	(що конкретно зробити?) 1. 1 Переобладнання приміщення школи - для розміщення, харчування - запустити роботу майстерень - доповнити спортивне спорядження - адаптувати приміщення для осіб з інвалідністю 2. Підготовка педагогічного колективу та працівників школи до роботи з військовими - Пройти курси по роботі з військовими шляхом тренінгів з військовими (профільної допомоги) - адаптувати навчальні програми під напрями діяльності центру - Розширити персонал центру за рахунок мешканців громади, ВПО , військових 3. Налагодити співпрацю з місцевими фермерськими господарствами та мешканцями щодо забезпечення продуктів

Наприклад:

Ресурс	Бібліотека з доступом до інтернету
Пріоритет	Розвиток цифрової грамотності
Операційна ціль	Провести серію тренінгів з ІТ для молоді та пенсіонерів

Дайте відповіді на запитання:

- ✓ Які партнери можуть допомогти реалізувати ціль?

Громада, фельшерський пункт, бізнес-тренери, центр зайнятості, фермерські господарства.

- ✓ Яке фінансування може бути залучене?
міжнародні донори
- ✓ Як виміряти успіх реалізації?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ «СТРАТЕГІЯ З ОДНОГО РЕСУРСУ»

Визначати потенціал ресурсу громади та формулювати логічний ланцюг: **ресурс** → **пріоритет** → **операційна ціль** → **очікуваний результат**

Завдання:

1. **Оберіть один ресурс громади**, який вам цікавий або знайомий (наприклад: бібліотека, парк, школа, ферма, молодіжний центр, водойма, історична пам'ятка, спортивний майданчик).
2. **Сформулюйте пріоритет розвитку**, який базується на цьому ресурсі.
3. **Опишіть одну операційну ціль**, яку можна реалізувати протягом 6–12 місяців.
4. **Сформулюйте очікуваний результат** — як зміниться громада після реалізації цілі.
5. (Опціонально) Вкажіть потенційних партнерів і джерела фінансування.
6. **Дані занесіть в запропоновану таблицю (табл.1.)**

Таблиця 1

Пріоритет розвитку громади на основі ресурсу

Компонент	Ваш варіант
Ресурс	(що є в громаді?)
Пріоритет	(що важливо розвивати?)
Операційна ціль	(що конкретно зробити?)
Очікуваний результат	(який вплив це матиме на громаду?)
Партнери та фінансування (опціонально)	(хто може допомогти? які джерела ресурсів?)

Скористайтесь прикладом (табл.2)

Таблиця 2

Розвиток цифрової грамотності серед молоді та пенсіонерів громади

Компонент	Приклад
Ресурс	Бібліотека з доступом до інтернету
Пріоритет	Розвиток цифрової грамотності серед молоді та пенсіонерів
Операційна ціль	Провести 10 тренінгів з базових ІТ-навичок протягом 3 місяців
Очікуваний результат	Підвищення цифрової компетентності, зменшення цифрового розриву
Партнери та фінансування	ГО «Освітня платформа», місцева рада, грант